

Vizita în junglă

Dragi frați și surori în Domnul,

Fie ca Domnul Isus să vă întărească pașii pe acest pământ și să ne ajute pe toți, ca împreună să putem fi de folos la lărgirea Împărăției Cerurilor prin talanții pe care i-a pus în noi!

Suntem bine și sănătoși și am fi vrut să vă scriem mai curând, numai că săptămânile acestea am fost mai ocupați. Pe data de 13 februarie am finalizat cu bine cursul de orientare și acest curs s-a terminat cu o vizită efectivă într-un sat din apropiere unde am avut ocazia să dormim două nopți (în weekend) la o familie care ne-a găzduit. Scopul a fost acela de a practica cât mai mult

cunoștințele noi de limbă tok pisin pe care le-am acumulat intensiv de curând. Un alt scop al vizitei în junglă a fost și de a învăța cât mai multe despre cultura locală. Familiile la care am fost cazați (noi și ceilalți colegi de la centrul de instruire) sunt creștine și au deja Biblia tradusă în limba lor, așa că ne-am bucurat în tot acest timp de părtășie creștină și de discuții despre lucruri din aceeași arie de interes. Toate aceste lucruri pe care vi le povestesc aici, fac parte din realitatea vieții pe care o experimentăm în mijlocul localnicilor. Ne dăm seama acum, mai mult ca oricând de sărăcia în care trăiesc aceste popoare din lumea a III-a pe care le slujim indirect și ne dorim mai mult ca să îi putem ajuta prin ceea ce știm să facem cel mai bine. În zilele de după terminarea cursurilor, am putut lucra la reparația și întreținerea mai multor sisteme care asigură curentul și comunicațiile pentru misionarii din junglă și vedem zi de zi cum această mână de ajutor pe care o oferim, impactează direct procesele de traducere care schimbă inimile oamenilor din interior spre exterior și oferă educație și școlarizare pentru băștinași.

Pozele acestea (într-un fel hazlii) pe care le-am atașat, descriu nu numai realitatea crudă în care trăiesc acești oameni la limita existenței, dar și beneficiile pe care le aduc lucrările de traducere, prin contrast, în aceste zone (dacă aveți răbdare să citiți până la sfârșit).

Pentru că sunt prea multe evenimente care trebuiesc descrise, am atașat câteva poze și am să comentez pe marginea lor.

Satul în care am fost cazați se numește Ba'e și se pronunță cu un sunet special pe care noi nu-l avem în limba română (reprezentat aici prin apostrof) care se numește stop glotal¹. Copiii s-au acomodat cel mai repede și au început să se joace cu ceilalți copii.

Primirea din partea familiei care ne-a găzduit a fost foarte călduroasă. Familia se numește Zoco Jim și Eli și ei au doi copii pe nume Masia și Nataniel.

În semn de apreciere, Jim a pus să facă un mumu mare pentru noi și pentru altă familie care a stat în casa vecină. Mumu este un tip special de mâncare care se prepară într-o groapă făcută în pământ. Ei fac o groapă pe care o umplu cu pietre de râu și apoi fac focul peste pietre în groapă. Pun între lemne și deasupra lor alte straturi de pietre de râu și lasă să ardă complet focul din lemn de esență tare aproape o oră, până când pietrele se înroșesc. Apoi pun frunze de banane peste pietre în groapă și pun deasupra carne și legume. Totul se acoperă bine cu alte câteva straturi de frunze de banane la care li se face o gaură în mijloc. După ce se acoperă toată mâncarea, se pune un alt strat de pământ pe deasupra în forma unui coș de vulcan și când totul este gata se toarnă apă în coșul de la vulcan. Apa se vaporizează instantaneu curgând printre găurile de la frunzele de banane pe pietrele care au aproape 800 de grade și fierb totul la temperaturi și presiuni foarte mari. După ce se toarnă toată apa, se pune un dop din frunze de

banane în coșul de la vulcan și se acoperă vârful cu pământ. Se lasă aproape o oră astupat ermetic și apoi se dezgroapă. Gustul este foarte bun. De obicei, aceste mese la care ia parte toată comunitatea, se fac la ocazii speciale, la nunți sau la vizite importante.

Când era aproape să fie gata mumu, a venit bătrânul tribului. L-am întrebat în tok pisin câți ani are, dar mi-a spus că nu știe. În semn de respect, ne-a ieșit înainte cu arcul cu săgeți și l-a adus înaintea noastră ca și cum ar fi predat o armă. Am cerut multe detalii și ne-a povestit mult despre materialele din care e făcut arcul și despre tehnici de vânătoare. Ne-am bucurat că am putut să ne exprimăm bine și să înțelegem ce ne vorbește.

Colegul D² este un american din Minnesota, profesor de matematică la colegiul din Ukarumpa. Are 1.80m și n-a putut să întindă arcul la maxim.

Jim a adus un fruct pe care nu l-am mai văzut și care se numește marita. Ne-a arătat cum se curăță cu o unealtă artizanală și l-am rugat să mă lase și pe mine să curăț. Au fost foarte entuziasmați că am reușit să îl curăț bine și că nu mi-am tăiat degetele. Mi-au spus cu zâmbetul pe buze: „yu stap man PNG” adică „ești bărbat din PNG”.

Copiii au ros toată ziua lămâi lime. De fapt, e o specie aparte de lămâi care se numește muria în limba tok pisin. Are o aromă similară cu iarba de ceai pe care am văzut-o tot aici în PNG și seamănă cu gustul coloranților artificiali din caramellele albe și din guma topitoare care era la noi pe piață prin 90, după revoluție. Nu știu dacă așa ar trebui să aibă de fapt lămâile lime gustul de copt sau dacă este într-adevăr o specie aparte.

În timp ce eu îl ajutam pe Jim să despic lemnul pentru foc, Mihaela o ajuta pe Eli să pregătească legumele pentru mumu. În imagine sunt două specii de cartofi dulci. Una se cheamă kaukau și cealaltă se cheamă yam.

Apoi au pregătit orezul pentru kumu. Kumu este un termen generic pentru toate verzăturile care se mănâncă. Au o specie denumită local „mao grinpela kumu” (kumu verde copt) care arată ca frunza de iederă și are gust ca frunza de spanac. Este de asemenea, la fel de cărnoasă ca frunza de spanac. Localnicii fac de obicei orez amestecat cu acest tip de kumu și cu carne, similar cu pilaful de spanac pe care îl facem noi. La acest kumu se adaugă uneori și varză și ceapă.

Toate casele sunt făcute din același lemn de esență tare. Este o specie de pin care crește foarte înalt (aprox 25m înălțime) și care are fibrele roșii și foarte paralele. Toate lemnele și scândurile necesare pentru construcții se despică la topor și la macetă.

Sâmbătă după-amiază am fost cu Jim ca să ne arate grădina lui, dincolo de râu. Ei sunt cultivatori locali și Eli vinde la piața din Ukarumpa. În imagine este o plantație de cafea. Jim are cam două hectare de teren pe care a cultivat banane, cartofi, taro, kumu, yam alb, yam mov, fasole, castraveți, cafea, kaukau, papaya, trestie de zahăr, arahide și alte lucruri pe care nu le cunosc și pe care nu le-am reținut.

N-am știut niciodată cum cresc de fapt arahidele și că sunt tuberculi. Sunt bune și crude. Când sunt crude au gust de alune de pădure care nu au ajuns la maturitate.

Am ajuns la o specie de arbore de cauciuc despre care Jim ne-a spus că este copacul cu jucării. Ne-a spus și denumirea în tok pisin dar nu mai rețin. A tăiat câteva crenguțe de pin și a făcut din ele o mașinuță de jucărie. A folosit fructele care cresc pe coaja acestui copac (ca și paraziți) pentru roți și pentru articulații. Fructul are coajă foarte tare și elastică ca un cauciuc de mașină, iar în interior este plin cu latex alb. Roțile se lipesc foarte bine de crenguțele folosite drept osii pentru mașinuță, iar la piesa de îmbinare din mijloc se mai face o a treia gaură ca să se scurgă latexul din ea. Astfel, axul roților se rotește în piesa de legătură fără să se lipească. Am scos briceagul din buzunar și am făcut și eu o mașină pentru lustin, uitându-mă la Jim.

Aici se vede mai bine cum arată această mașinuță pentru copii. E destul de compactă și se conduce cu un băț de pikpik³ care se introduce în una din fructe. Am crezut că n-o să reziste mai mult de 10 minute jucăria, dar băieții au făcut ore în șir concurs în jurul casei și le-au băgat prin toate bălțile cu noroiul mai gros. Mi-am dat seama apoi că latexul care curge din fructe se întărește în contact cu oxigenul și se lipește foarte bine. Michael, fratele lui Jim a făcut praștii pentru băieți și apoi am mers la vânătoare de păsări. Bineînțeles că larma gloatei gălăgioase a speriat toate păsările pe rază de un kilometru și n-a prins nimeni nimic. În schimb s-au antrenat lovind copacul de papaya din curte până l-au lăsat fără frunze.

O altă jucărie e frunza de banană. De fapt e o bucată bună din trunchi, cu pețiolul frunzei. E așa de rezistență, că nu s-a rupt deloc și nici nu s-a găurit în partea de jos două zile cât s-au tras unul pe altul copiii în jurul casei.

Mare parte din zi, am petrecut-o povestind cu localnicii. Mulțumim Domnului că ne-a ajutat să progresăm în învățarea

limbii și astfel am putut să ne înțelegem. Ne-au întrebat multe lucruri despre România și despre cultura noastră. Am simțit o povară uriașă în faptul că suntem primii români în locurile acestea și toți au identificat într-un fel poporul român cu comportamentul nostru. Ne-am dat toate silințele să vă reprezentăm cu valori creștine și cu un comportament bun ca niște buni ambasadori. Am putut vedea cum arată o societate care altădată era înrădăcinată în ocultism și acum și-au îndreptat fața spre Domnul. Creștinismul și puterea lui Isus, zădărnicește aici pe zi

ce trece planurile celui rău. Matusa unui profesor de-al nostru de la curs, a fost vrăjitoare într-un sat și ea a declarat că atunci când creștinii se roagă, ea nu mai poate să “vadă” nimic dincolo, în lumea spiritelor, și că nici nu mai poate să comunice cu ele din cauza credincioșilor. Ea a declarat că Isus este mai puternic de cât spiritele.

Duminică dimineața, copiii se jucau la ora 7 cu un șobolan care se prinsese în noaptea trecută în casă. Se pare că le-a creat o satisfacție enormă. Eu nu mă trezisem prea bine, dar i-am întrebat: „mi ken kisim wampela pixa, o nogat?” (pot să fac o poză, sau nu?) și ei au fost mai mult decât bucuroși să se pozeze cu trofeul.

Jim s-a apucat încă de dimineață să pregătească piureul de cocos pentru „coconas rais”. Au un fel de băncuțe speciale care au

la un capăt o platbandă de fier forjat în formă de floare cu dinții ascuțiți. După ce rad nuca de cocos, fierb orez brun în laptele de cocos și amestecă uneori împreună cu această compoziție, cârnați și ceapă. Gustul orezului brun este asemănător cu cel al grâului fiert pentru colivă, dar nu vă pot descrie gustul mâncării. Este foarte bună și aproape toți am cerut și a doua porție.

Am fost apoi la biserică. Când am întrebat la ce oră începe, ni s-a spus că începe la ora 10 și se termină la 12. În realitate, nimeni nu are ceas aici și drumurile sunt foarte impracticabile din cauza ultimelor ploi, așa că adunarea a început când s-a adunat lumea. Clădirea bisericii e ceva mai „luxoasă”, pentru că are lemnul tăiat la circular. Pereții sunt făcuți din pikpik împletit, în caz că vă întrebați.

Femeile din sat și bunica (tumbuna Sirike), i-au făcut cadou lui Mihaela și lui K, soția lui D, câte o rochie în culorile tradiționale ale regiunii EHP din PNG. Tumbuna este termenul folosit pentru socrii care sunt părinții bărbatului casei. Toți cei din familie nu au voie să numească acești soți pe numele lor real (ca formă de respect). Tumbuna vine de la tambu care înseamnă interzis și în română ar suna ceva de genul: „ea este interzisă mea”.

După adunare, păstorul a fost invitat la masa din sat, unde am servit cu toții mumu pregătit de dimineață și un alt mumu în care au gătit coconas rais la lighean. Adică au pus pe pietrele încinse, ligheanul de orez cu lapte de cocos și l-au gătit la abur. A fost un joc cultural interesant dacă știai ce să urmărești. Localnicii nu stau niciodată pe scaun când mănâncă. De obicei stau pe jos, așa că ne-am așezat și noi pe jos ca să nu dăm impresia greșită că vrem să fim superiori

lor. Nu știu de unde au făcut rost de vreo două scaune și Jim s-a așezat probabil ca să ne arate că putem să stăm pe scaun și să fim la același nivel cu ei fără să-i jignim.

Fratele lui Jim are în spatele casei o sală de gimnastică. Ganterele sunt făcute din cutii de vopsea în care a turnat beton.

Toată jungla este plină de bucăți de motociclete nemțești, tancuri și avioane rămase din cel de-al doilea Război Mondial. Kainantu, cel mai apropiat oraș din care ne cumpărăm de mâncare, este de fapt un oraș construit pe un aeroport nemțesc părăsit. Strada principală a orașului, care este și în prezent singura fără gropi, este vechea pistă de aterizare și magazinele sunt făcute în vechile hangare.

Am trecut și pe la casa bunicii (cea mai bătrână femeie din trib). Soțul ei a murit și ea este ultima din generația veche. Ea nu vorbea tok pisin, dar Jim îmi traducea în tok pisin ce spunea ea și tot el îi traducea ei ce răspundeam eu în tok pisin. A fost cea mai provocatoare experiență lingvistică pe care am avut-o până acum și mulțumesc lui Dumnezeu că m-am descurcat. M-au servit cu trestie de zahăr și kaukau fiert. Le-am explicat că eu n-am trestie de zahăr și kaukau în țară la mine și că la mine în țară e gheață mare acum(ei nu au cuvânt pentru zăpada de la mijlocul lunii februarie despre care vorbeam eu). Le-am spus că vin din România și că România e undeva în Europa. Jim le-a explicat mai lung în limba lor că e pe partea cealaltă de glob și s-au mirat tare. Bubū (cuvânt folosit pentru străbunică sau bunică comună), s-a bucurat foarte tare și mi-a spus că respectă misionarii SIL pentru că acum este creștină. Mi-a spus că acum 30 de ani, familia ei omora toți misionarii albi care veneau la ei în trib și îi găteau mumu. Am stat mult de vorbă cu ei aproape o oră și ne-au transmis salutări la familie. Era așa de bucuroasă că nu s-a putut abține să nu facă fețe amuzante în poze. Nu știa ce vârstă are, dar povestea multe și din al doilea Război Mondial, așa că îmi închipui că avea peste 80 de ani, ceea ce e foarte rar prin locurile acestea. N-am putut să identific vârsta ei nici după rude respectiv vârstele copiilor, pentru că în această cultură, bătrânii sunt părinții tuturor și toți o numesc bubū.

Experiența aceasta este una din acelea care îmi confirmă încă o dată că Scriptura are putere transformatoare intrinsecă prin Duhul Sfânt și dovada este faptul că acești oameni care erau cândva de o cruzime de nedescris, ajung astăzi să se bucure de privilegiul de a fi copii ai lui Dumnezeu prin Isus Hristos și ei sunt de fapt frații noștri pe care îi vom revedea în cer. Dovada transformării lor o reprezintă roadele Duhului Sfânt care se regăsesc acum în ei. Aceste lucruri ne încurajează să ajutăm mai departe procesele de traducere a Scripturii pentru ca mai mulți oameni să aibă acces la Cuvântul lui Dumnezeu în limba lor.

Dacă Domnul v-a pus pe inima să vă rugați pentru noi și să ne susțineți în continuare, iată aici o listă cu motive de rugăciune:

- Mulțumim pentru că Domnul ne-a purtat de grijă în ceea ce privește sănătatea și celelalte lucruri care sunt necesare pentru această lucrare.
- Mulțumim pentru că am început să fim de ajutor în ceea ce privește asigurarea curentului electric și a comunicațiilor radio pentru misionarii din junglă și acest fapt are impact în mod vizibil asupra lucrării de traducere, scurtând timpi de așteptare de săptămâni întregi.
- Ne rugăm ca să putem să ne acomodăm aici și să putem fi mai eficienți în lucrare

Fie ca Domnul Isus în care credem și pe care Îl mărturisim ca venit pe acest pământ, să ne ajute să putem fi parte integrantă din acest plan mareț de raspândire a Evangheliei Împărăției pâna la marginile pământului!

Conlucratorii voștri în via Domnului, Marius și Mihaela Taciuc

-
- 1. „Glotal stop” în limba engleză; este o consoană produsă prin obturarea coloanei de aer în laringe prin închiderea epiglotei.
 - 2. Din anumite motive, voi folosi doar inițialele numelor colegilor sau a persoanelor terțe care apar în acest material.
 - 3. Pipik este o specie de bambus subțire care se bate bine cu pietrele sau cu ciocanul până se crapă longitudinal în patru fâșii paralele de aproximativ un centimetru grosime. Este folosit la construcții unde fâșiile plate astfel obținute, se împletesc creând o suprafață plană elastică din care se fac pereții și podelele.

*Această scrisoare are scop informativ. Ea este adresată tuturor persoanelor care doresc să se implice direct în slujire împreună cu noi, ne susțin în lucrare și doresc să mijlocească pentru noi în rugăciune înaintea Domnului. Dacă doriți să vă dezabonați de la această scrisoare sau dacă doriți să ne contactați pentru orice fel de sugestii, vă rugăm folosiți datele de contact menționate mai jos. Oricine are dreptul de a distribui această scrisoare de informare fără a altera sau modifica conținutul sau semantica ei. Ea are caracter public și conținutul ei poate fi publicat pe orice site sau canal media.

Banca Transilvania
LEI RO24BTRL00501205N34078XX
EUR RO96BTRL00504205N34078XX
USD RO48BTRL00502205N34078XX
Beneficiar: Asociația Wycliffe România, Oradea

marius_taciuc@wycliffe.ro
mihaela_taciuc@wycliffe.ro

Wycliffe România

Vă rugăm să menționați la detalii: “Donație pentru familia Taciuc”